Súd:	Okresný súd Trebišov
Spisová značka:	12C/50/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7923202824
Dátum vydania rozhodnutia:	20. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zuzana Pajtášová
ECLI:	ECLI:SK:OSTV:2024:7923202824.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov sudkyňou JUDr. Zuzanou Pajtášovou v spore žalobcu: npráp. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, XXX XX A., zast.: prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, IČO: 54 725 542 proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR, IČO: 00 151 866, Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava, o zaplatenie 6.000,00 Eur s prísl.,t a k t o

r o z h o d o l :

I. Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 2.500- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.
III. Žalobcovi súd p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 6.000,- Eur z titulu nemajetkovej ujmy za trojročné obdobie predchádzajúce podaniu žaloby, t.j. za obdobie od 31.07.2020 až do 30.07.2023 na tom skutkovom základe, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, s miestom výkonu štátnej služby v B. D. a okolí a na uplatnený nárok má právo, lebo do právneho poriadku Slovenskej republiky nebola správne transponovaná Smernica Európskej únie č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003, ktorá určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času, ktorá v prípade žalobcu bola prekročená, čím mu vznikla škoda, za ktorú zodpovedá žalovaný. Uviedol, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej „HaZZ“) pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade so z. č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v hodnosti nadpráporčík, vo funkcii technik – strojník inšpektor na Okresnom riaditeľstve HaZZ Trebišov, Hasičská stanica v Kráľovskom Chlmci. Nárok si voči žalovanému uplatňuje v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme. Zdôraznil, že jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka HaZZ sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto upraveného týždenného pracovného času pravidelne prekročuje 48 hodín. Citovaná Smernica 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času záväzne určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Pokiaľ právo členského štátu EÚ dovoľuje rozvrhnúť týždenný pracovný čas nad smernicou stanovený rozsah, dochádza k porušeniu základného práva fyzickej osoby, ktorá má právo na náhradu spôsobenej ujmy pred vnútroštátnymi súdmi členského štátu. Podľa žalobcu o takýto prípad u neho v danom prípade ide.

Predložil súdu prehľad rozpisu pracovného času za konkrétne týždne v rozhodnom období, v ktorých došlo v zmysle článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, v ktorých došlo k prekročeniu maximálneho prípustného týždenného pracovného času vrátane súčtu odpracovaných hodín s osobitným označením času služobnej pohotovosti s fyzickou prítomnosťou na pracovisku, a to za žalované obdobie v každom mesiaci osobitne a tvrdil, že takto rozvrhnutý týždenný pracovný čas citovanú smernicu nerešpektuje a došlo tým k porušeniu práva únie na jeho škodu. Tvrdil, že Slovenská republika ako členský štát Európskej únie neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Porušenie citovaného ustanovenia Smernice vo vzťahu k nemu je natoľko závažné, lebo ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-427/09). Zdôraznil, že služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne. Jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku (§ 92 ZoHaZZ) v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas rokov 2019 až 2021 išlo o 17-hodinové pracovné zmeny (výkon štátnej služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 išlo o 16 hodinové pracovné zmeny (výkon služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo tak strávil na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín v jednom služobnom dni. Služobná pohotovosť bola určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín takto: - v rokoch 2019 až 2021 na čas od 22:30 hod. do 05:30 hod., t.j. 7 hodín, štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín. - v rokoch 2022 a 2023 na čas od 22:00 hod. do 06:00 hod., t.j. 8 hodín - štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín. Keďže v mieste výkonu služby sa strieda niekoľko hasičských zmien, každý tretí deň odslúži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o už spomínané nerovnomerné rozvrhnutie služobného času. Žalobca každý tretí deň odslúži 24 hodín a následne má 2 dni voľna. Mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Nakoľko na každú zmenu bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z toho sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na výkon zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od vyhlásenia, teda žalobca musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti, ktorá mu je nariaďovaná v noci, okamžite pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prajavuje tak, že aj keď je reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci december 2020 strávil 237 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných 174 hodín. Z takto vykazovaného fondu pracovného času, ktoré nezohľadňuje skutočný čas pracovnej pohotovosti, sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Žalobca ďalej uviedol, že nemá dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok a jeho určený čas služieb v jednotlivých týždňoch mu neumožňuje dostatočný odpočinok a regeneráciu, čo je v rozpore s právom Európskej únie. Službu vykonáva na mieste určenom zamestnávateľom (služobným úradom), musí tam byť fyzicky prítomný, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. V tom čase je odlúčený od svojho vlastného súkromného sociálneho prostredia, rodinných spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas a program je prakticky vylúčená. Žalobca zdôraznil, že v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto je dôležité, aby mal dostatočnú možnosť si po práci odpočinúť ale toto právo žalobcu na odpočinok je niekoľko rokov sústavne porušované. Zdôraznil, že jeho služobný čas mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo Smernice 2003/88/ES. K porušeniu jeho práv pritom dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti a keďže uplynulý čas nie je možné vrátiť a nie je možné ho stráviť inak, uplatňuje si voči žalovanému nárok na vzniknutú nemajetkovú ujmu.

Žalobca zdôraznil, že v príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovaného došlo u neho k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku: zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia Smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce, nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám, aj aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), lebo musel reálne

odpracovať viac ako bol povinný v zmysle citovanej Smernice, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Poukázal na čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, podľa ktorého: „Priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“. Tento článok ukladá členským štátom prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný pracovný čas na každé obdobie siedmich dní, vrátane nadčasov, neprekročil 48 hodín a garantuje pracovníkom právo na 48-hodinový týždenný pracovný čas, čo vyplýva priamo z práva EÚ. Zdôraznil, že Súdny dvor EÚ súčasne spresnil, že aj v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť týždenného pracovného času, ktorá v spojení s ich riadnym pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Poukázal na rozhodnutie C-429/09 G.Fuß týkajúce sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ESD uviedol: „Pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES“. Právo EÚ bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) cit. Smernice“ (bod 5.5 rozsudok ESD z 25.11.2010, C-429/09, Günter Fuß). Poukázal aj na rozsudok vo veci C-437/05, E. F., ktorý sa týka pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku, kedy Súdny dvor rovnako konštatoval: „pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle Smernice 93/104 nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočná vykonáva v priebehu tejto pracovnej pohotovosti“ (bod 27 rozsudku ESD z 11.01.2007, C-437/05, E. F.). Žalobca poukázal aj na právne posúdenie režimu pohotovosti lekárskych záchranárov v rozsudku C-397/01, Pfeiffer), kedy ESD konštatoval: „Časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času“ (bod 95 rozsudku ESD z 05.10.2004, C-397/02, A. G.). Poukázal aj na rozsudok ESD C-14/04, Dellas, bod 48, 58, kde ESD konštatoval, že kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity jeho činnosti ale vyplýva výhradne z jeho prítomnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi. Citované rozsudky ESD potvrdzujú, že členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, aby 48-hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali. Ľubovoľná vnútroštátna právna úprava členského štátu, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín, vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku, je preto v rozpore s požiadavkami článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

2. Žalobca v žalobe poukázal tiež na to, že aj keď Príloha č. 4 k Zákonu o hasičskom a záchrannom zbore konštatuje, že do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.11.2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, znenie jeho príslušných ustanovení to nepotvrdzuje. Žiadne ustanovenie citovaného zákona o hasičskom a záchrannom zbore nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasti týždenného pracovného času v zmysle úniového práva. Za ďalší nedostatok zákona o hasičskom a záchrannom zbore žalobca považuje to, že zo Smernice 2003/88/ES nepreberal ustanovenia jej článku 6 písm. b), ktorá stanovuje dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín napriek tomu, že podrobne definuje termíny služobná doba, služobná pohotovosť v spôsobe ich finančného ohodnotenia a pod. Zdôraznil, že služobnú pohotovosť hasičov zákon o hasičskom zbore nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva, preto dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu. Takáto právna úprava nie je v súlade s čl. 2 ako ani čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES (48-hodinový týždenný pracovný čas). Slovenskou republikou ako členským štátom EÚ, a preto zakladá jej povinnosť na náhradu škody postihnutým jednotlivcom, teda aj žalobcovi, ktorý sa svojho nároku domáha na vnútroštátnom súde.

3. Žalobca ďalej uviedol, že týždenný pracovný čas hasičov prekračuje 48 hodín, čo preukazuje jeho prehľad dochádzky predložený súdu. Zdôraznil, že citovaná smernica neobsahuje ustanovenia, ktoré by sa týkali samotného procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Je ale potrebné konštatovať, že mala by byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu úniového práva žalobcu. V súvislosti s primeranosťou poukázal na rozsudok vo veci C-46/93 (A. H. G., bod 8.2), keď ESD zdôraznil, že vnútroštátny súd v konaní o náhradu škody musí osobitne zabezpečiť, že zvolený spôsob náhrady škody je v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie), ktorú treba posúdiť s prihliadnutím na náhradu škody poskytovanú vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažnosti alebo podobných žalôb vychádzajúcich z vnútroštátneho práva. ESD konštatoval, že je úlohou vnútroštátneho súdu, aby posúdil, či boli naplnené úniové podmienky vzniku zodpovednosti členského štátu. V zmysle ustálenej

judikatúry ide konkrétne o to, či cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, či porušenie takejto normy bolo dostatočne závažné a či medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (C-429/09, Fuß, bod 47; C-118/08, I. J. K. L. M., bod 30).

4. Žalobca zdôraznil, že v jeho prípade boli splnené úniové podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR za porušenie jeho práva garantovaného čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, z ktorého vyplýva jeho nárok na náhradu spôsobenej škody. Svoj nárok oprel o judikatúru ESD hlavne vo veci G Fuß, C 429/09, v ktorom ESD výslovne potvrdil právo na 48-hodinový pracovný čas pre príslušníkov hasičských zborov, za ktoré im v prípade jeho porušenia patrí právo na náhradu škody uplatniteľné pred súdnymi orgánmi členských štátov EÚ.

5. Uznesením pod sp. zn. 12C/50/2023-89, zo dňa 15.08.2023 súd vyzval žalovaného v zmysle ust. §167 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) aby sa vyjadril k žalobe, ktorá bola doručená súdu dňa 31.07.2023.

6. Podaním zo dňa 18.09.2023 sa žalovaný vyjadril k žalobe. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Vo vyjadrení poukázal na čl. 1 ods. 2 Smernice 2003/88/ES, z ktorého vyplýva vecná pôsobnosť smernice, ktorá v citovanom článku definuje okruh vzťahov, na ktoré sa má smernica aplikovať. Otázku osobnej pôsobnosti, t.j. určenia jednotlivých odvetví činností, na ktoré sa má Smernica 2003/88/ES vzťahovať, je upravená v článku 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES a v článku 1 ods. 4 cit. smernice. Pôsobnosť Smernice 2003/88/ES je v zmysle čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES a článku 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES vymedzená s odkazom na čl. 2 Smernice Rady 89/391/EHS z 12.06.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice 39/391/EHS: „Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.)“. Podľa čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS: „Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“. Žalovaný preto z uvedeného dôvodu vyvodil záver, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, teda Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany, že vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov HaZZ nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca. Podľa žalovaného štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 39/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov HaZZ vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Rovnako úlohy, ktoré príslušníci HaZZ plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy HaZZ subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný má preto zato, že žalobca si nesprávne vykladá spôsobnosť Smernice, lebo podľa žalovaného sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov HaZZ. Žalovaný mal za to, že štátna služba príslušníkov HaZZ, ktorý vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou, má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Z toho dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, lebo ustanovenie Smernice sa na neho nevzťahujú a nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu.

7. Žalovaný tvrdil, že nie je pasívne vecne legitimovaný v konaní. Žalobca totiž nežaloval svojho zamestnávateľa ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor, preto v žalobe označený žalovaný nemá vecnú pasívnu legitimáciu v konaní. Poukázal na čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES, ktorá znie: „Na účely tejto Smernice platia tieto definície: „pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou“. V zmysle citovaného čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je pracovným (služobným) časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Do služobného času spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku a na základe pokynov zamestnávateľa ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa na základe jeho nariadenia, napr. vo forme pracovnej pohotovosti. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť

fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činností tohto pracovníka. Pracovný čas teda v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti Súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba časť skutočného výkonu prácu pre zamestnávateľa. Žalovaný zdôraznil, že v zmysle čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v 4. hlave z. č. 315/2001 Z.z. a v ustanovení § 85 a nasl., ktoré upravujú služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu, nadčas a dovolenku. Ustanovenia § 85, § 86 ods. 1, 2, 3, § 92 ods. 1 z.č. 315/2001 Z.z. definujú služobný čas príslušníka HaZZ ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z citovaných ustanovení zákona jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť štátnej služby vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 cit. zák. a štátna služba nadčas podľa § 92 cit. zák. Poukázal aj na to, že podľa čl. 15 Smernice 2003/88/ES, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky napr. v kolektívnych zmluvách bola prijatá Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ za rok 2019 až 2020. Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ na rok 2021 a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ na rok 2022, ktoré rozvrhujú služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť, ust. § 85, § 91, § 92 z.č. 315/2001 Z.z. ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy 2019 až 2020, Kolektívnej zmluvy 2021 a Kolektívnej zmluvy 2022 plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES.

8. V súvislosti s transpozíciou čl. 6 Smernice 2003/88/ES, ktorá stanovuje kritéria pre limity pracovného času zdôraznil, že citovaný čl. 6 stanovuje: „Členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“. V súlade s čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace. Poukázal na to, že podľa citovanej Smernice priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo Kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Čl. 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho pracovného týždenného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Čl. 17 ods. 3 citovanej Smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov alebo ak to je uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Žalovaný poukázal na § 86 ods. 1 z.č. 315/2001 Z.z., podľa ktorého môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Pri nerovnomernom rozvrhnutí však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 cit. zák. V zmysle Kolektívnej zmluvy 2019 a ž 2020 ako aj Kolektívnej zmluvy 2021 alebo Kolektívnej zmluvy 2022 hasiči vykonávajúci štátnu službu nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12-hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín/16 hodín vykonávania štátnej služby a čas služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7/8 hodín v jednej 24-hodinovej zmene v zmysle vyššie citovaného článku 3 ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019- 2020, článku 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, článku 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022 a čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023.

9. V súvislosti s referenčným obdobím žalovaný uviedol, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6-tich mesiacov (§ 86 ods. 1 cit. zák.), z toho teda vyplýva, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z.z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého oni vykonávajú štátnu službu ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z toho vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transporované v čl. 6 Smernice č. 2003/88/ES správne. Žalobcovi sa preto nepodarilo preukázať, že

by Slovenská republika neprebrala Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) citovanej Smernice.

10. K nároku na náhradu škody žalovaný uviedol, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Nie je totiž zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Tvrdil, že žalobca nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívny aj odmeňovaný. Pokiaľ by aj súd dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný je pracovným časom, a teda má sa zarátať do pracovného fondu, to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok C XX/XX N. XX/XX A. H. G., v zmysle ktorého by vnútroštátny súd mal preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný sa bráni tým, že žalobca neuvádza konkrétne skutočnosti, aká škoda mu bola spôsobená. Právna úprava plánovania služobného času žalobcu je obsiahnutá v § 85 až § 94 zákona č. 315/2001 Z.z. Služobné dni žalobcu sú vopred plánované, s plánovaným rozvrhom služobného času je žalobca každý mesiac oboznámený najneskôr 3 dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca a žalobca počas svojho pôsobenia v HaZZ nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času písomne ani ústne, a teda žalovaný má za to, že svoj súhlas s rozvrhnutím služobného času vyjadril aj konkrétne tak, že konal podľa plánovaného rozvrhnutia služobného času. Na výkon práce sa vždy riadne a včas dostavil a služobný úrad nemal pochybnosti o tom, že s takýmto rozvrhnutím služobného času súhlasí. O spokojnosti s rozvrhnutím služobného času svedčí aj skutočnosť, že žalobca nikdy neprejavil záujem o zaradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým pracovným časom. Žalovaný zdôraznil aj to, že žalobca pred podaním žaloby nevyvinul žiadnu snahu upozorniť zamestnávateľa na údajné porušovanie Smernice ako to tvrdí v žalobe. Pokiaľ by tak urobil, mohol byť spor vyriešený zmierlivo a bez potreby súdneho konania. Žalovaný sa bráni aj tým, že žalobca v žalobe nijakým spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy a bráni sa tým, že citovaný rozsudok Súdneho dvora vo veci M. O. nie je použiteľný pre prejednávaný spor, lebo sa týka mestského hasiča, ktorého výkon služby sa značne odlišuje od príslušníka HaZZ, ktorého zriaďovateľom je štát, pričom príslušník HaZZ používa rozsiahle výhody a osobitný systém sociálneho zabezpečenia. Žalovaný má za to, že čo sa týka posúdenia, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva nad maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad mamaximálny limit z pracovného času a je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období.

11. V súvislosti s požadovanou výškou nemajetkovej ujmy 6.000,- Eur ju považuje žalovaný za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrady, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa žalovaného neporovnateľne vyššia. V zmysle judikatúry ESD, ESĽP náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. I. P. v. Spojené Kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux verzus V. Moldavsko, Steel a Morris verzus V. Spojené Kráľovstvo). Zároveň poukázal aj na právny názor vyslovený Európskym súdom pre ľudské práva, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. G. - D. L., L.. N. F. G.). Žalovaný zdôraznil, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, neuviedol v čom tento údajne neoprávnený zásah spočíval. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdnych obdobných prípadov. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Podľa žalovaného, nakoľko sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok KS v Trnave sp. zn. 26 Co 94/2020-515 zo dňa 30.06.2021). Žalovaný v nadväznosti na všetky vyššie uvedené argumenty konštatoval, že vo vzťahu k žalobcovi nebola Smernica porušená a nie je dôvod priznať mu nemajetkovú ujmu v peniazoch za porušenie práva Európskej únie, vzhľadom na námietku pôsobnosti Smernice 2003/88/ES. Vzhľadom na námietku nedostatku splnenia procesných podmienok konania aj námietku nedôvodnosti žaloby ako aj v súlade so zásadou hospodárnosti konania podľa článku 8 CSP a článku 17 CSP navrhol, aby sa súd vysporiadal

s uvedenými námietkami a aby vzhľadom k tomu konanie zastavil a v prípade ak sa s tým súd nestotožňuje, aby žalobu zamietol v plnom rozsahu.

12. Uznesením pod sp.zn. 12C/50/2023-112, zo dňa 20.09.2023 súd v zmysle ust. §167 ods. 3 CSP vyzval žalobcu aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného, ktoré bolo súdu doručené dňa 18.09.2023.

13. Podaním zo dňa 29.10.2023 sa žalobca vyjadril k vyjadreniu žalovaného, kde zaujal stanovisko k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES a poukázal na prípad G., kde ESD konštatoval, že článok 2 ods. 2 Smernice 89/391 nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také ale len „určité osobitné činnosti" týchto služieb a charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto Smernice. Poukázal aj na rozhodnutie ESD vo veci C 52/04 G. H. O. C., že na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 Smernice 89/131/EHS ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto Smernice pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok. V súlade s novšou judikatúrou ESD poukázal na rozhodnutie vo veci C 518/15, R Matzak, v ktorej súd rozhodol, že Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosť hasičského zboru aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú ,určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Z toho dôvodu je možné konštatovať, že Smernica 2003/8/ES sa vzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané HaZZ Slovenskej republiky. Aj pre výkon týchto služieb garantuje 48- hodinový pracovný týždenný čas podľa článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

14. K pasívnej vecnej legitimácii žalovaného uviedol, že žalovaným je Slovenská republika. V súlade s § 21 Občianskeho zákonníka ak účastníkom konania je štát, je právnickou osobou. Žalovaná ako členský štát a adresát Smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu Smernice. Nakoľko citovaná Smernica je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prevzatím Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je preto pasívne vecne legitimovaná Slovenská republika (štát), za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor v zmysle § 11 písm. c) z.č. 575/2001 Z.z. o organizácii činností vlády a organizácie ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktoré bolo garantom právnej úpravy podľa z. č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov. Žalobca zdôraznil, že slovenský zákonodarca rozhodol, že Smernica 2003/88/ES bude transformovaná do zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore, čo potvrdzuje jeho príloha č. 4 v bode 6. Napriek tomu niektoré ustanovenia z. č. 315/2001 Z.z. sú v rozpore so Smernicou, lebo ich uplatnením sa negarantuje 48-hodinový pracovný čas pre hasičov, práve naopak, týždenný súčet služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti hranicu 48-tich hodín prekračuje týždenne, čím dochádza k porušeniu článku 6npísm. b) Smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu.

15. Žalobca nesúhlasil ani s tvrdením žalovaného o tom, že Smernica bola riadne transportovaná do z. č. 315/2001 Z.z., lebo išlo iba o formálnu transpozíciu, ktorá nemá za následok Smernicou vyžadovaný výsledok, t.j. zabezpečenie 48-hodinového priemerného služobného času pre príslušníkov Hasičského zboru Slovenskej republiky, pretože výsledné číslo približne 56 hodín predstavuje skutočný priemerný týždenný pracovný čas hasičov.

16. Žalobca v súvislosti so služobnou pohotovosťou hasičov a so služobnou dobou konštatuje, že Smernica 2003/88/ES neupravuje žiadnu prechodnú kategóriu medzi pracovným časom a časom odpočinku (C-437/05, Vorel, bod 25, C-258/10, bod 43) ako z. č. 315/2001 Z.z. vo forme služobnej pohotovosti hasiča na pracovisku. V dôsledku toho by bolo požiadavke Smernice možno vyhovieť len vtedy, ak by sa pracovná pohotovosť hasiča na pracovisku považovala za súčasť jeho pracovného času, čo však citovaný zákon neustanovuje. Po takto definovanom pracovnom čase má hasič právo na odpočinok (č.l. 2, ods. 1 a 2 Smernice). To, že pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku je potrebné považovať za súčasť jeho pracovnej doby potvrdzujú aj rozhodnutia ESD. Zdôraznil, že označené ustanovenie § 85 a nasl. z.č. 315/2001 Z.z. je v rozpore s definíciou pracovného času podľa článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES, podľa ktorého „pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou", v dôsledku čoho: „čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom". Žalobca zdôrazňuje, že nakoľko služobná pohotovosť hasiča nie je považovaná za súčasť jeho služobného času, spolu s rozvrhnutým týždenným služobným časom pravidelne prekračuje dovolený limit 48 hodín požadovaný článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Žalobca poukázal na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie a právny režim pracovnej pohotovosti

pracovníkov, a to poukázal na rozhodnutia vo veci C 429/09, G. Fuß týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov, kedy ESD uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pracovnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pracovnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej Smernice (bod 55 rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010).

17. Vo veci C 437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol: „Pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle Smernice 93/104/ES nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonala v priebehu pracovnej pohotovosti“ (bod 27 rozsudku ESD vo veci C- 437/05 z 11.01.2007). Poukázal aj na rozhodnutie vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskych záchranárov C-397/01, G., kedy ESD konštatoval: „Časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času“ (bod 95 rozsudku ESD C-397/02 z 05.10.2004). Poukazujúc na rozhodovaciu činnosť ESD sa pracovná pohotovosť na pracovisku považuje za pracovný čas, pretože zamestnanec je k dispozícii zamestnávateľovi a pracovnú pohotovosť na pracovisku nemožno považovať za čas odpočinku. V súlade s citovanými Smernicami EÚ/ES ako aj judikatúry ESD je potrebné konštatovať, že Slovenská republika do zákona o Hasičskom zbore neprebrala ustanovenia Smernice č. 2003/88/ES, nakoľko pracovnú pohotovosť jeho príslušníkov nepovažuje za súčasť ich týždennej služobnej doby a ani ich neodmeňuje spôsobom určeným na výkon služobnej činnosti v služobnej dobe (služobný plat). Podľa práva Únie takýto stav príslušníkom Hasičského zboru spôsobuje škodu náhrady, ktorej sa môžu domáhať pred vnútroštátnymi súdmi. Podstata spočíva v tom, že v prípade posúdenia pracovnej pohotovosti ako súčasti týždennej služobnej doby hasičov bude ich týždenná služobná doba prekračovaná, čím dochádza k porušeniu článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Prekračovanie týždennej služobnej doby hasičov v dôsledku toho, že ich pohotovosť nebola považovaná za jej súčasť (hoci tak podľa práva EÚ mala byť Slovenskou republikou takto kvalifikovaná), zakladá porušenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES a zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky za náhradu takto spôsobenej škody. Je tomu tak preto, že povinnosť na náhradu škody platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť (rozsudok ESD vo veci C-429/09, G. Fuß, bod 45).

18. V súvislosti s definíciou vzniknutej škody a jej povahy poukazuje žalobca na judikatúru ESD týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcich hasičom pre nerešpektovanie 48-hodinovej pracovnej doby podľa Smernice 2003/88/ES, podľa ktorej za škodu treba rozumieť: „Škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES rešpektovaný“ (bod 59 rozsudku ESD vo veci C-429/09, G. Fuß). V tejto súvislosti treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po 48-hodinovej týždennej pracovnej dobe zahrňujúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku. Žalobca zdôraznil, že dlhodobé nerešpektovanie u takto určeného úniového týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES sa môže prejaviť v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie a tiež na ich celkovú fyzickú a morálnu integritu. V dobe, po ktorú je hasič z dôvodu pracovnej pohotovosti nútený stráviť čas na pracovisku nad 48 hodinový týždenný pracovný čas, nemôže voľne disponovať so svojim časom, venovať sa sebe, rodine, oddychovať, regenerovať svoje sily atď., t.j. nemôže využiť tento čas pre seba a reálne napĺňať právo na odpočinok zotavenia a nutnú regeneráciu. V tejto súvislosti žalobca pripomína, že iba dodržiavanie denného a týždenného odpočinku poskytuje skutočnú záruku ochrany zdravia zamestnancov, v širšom kontexte je takáto prax tiež v rozpore s politikou EÚ, cieľom ktorej je zosúlaďovať pracovný a rodinný život zamestnancov tiež prostriedkami rozumnej organizácie pracovného času.

19. Žalobca poukázal na to, že v slovenskom právnom poriadku neexistuje osobitná právna úprava, ktorá by sa mala použiť v konaniach o náhradu škody spôsobenej porušením úniového práva, preto svoj nárok odvodzuje od § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy, obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho úniového práva.

20. Žalobca poukázal v súlade s výpismi z dochádzkového systému SAP u žalobcu no to, že tieto je možné použiť ako dôkaz v tomto konaní a námietka žalovaného, že tomu tak nie je, je neopodstatnená. Zdôraznil, že na základe tohto dochádzkového systému SAP evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny (skratka PH) ako aj skutočnej odpracovaného hodiny (bez času služobnej

pohotovosti, skratka OH). Výpis z dochádzkového systému SAP, ktorý predložili súdu v konkrétnom mesiaci prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softwaru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac (bez času služobnej pohotovosti). Údaj o rozdiele medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom (skratka RO), ktorý je uvedený v predlženom výpise za každý mesiac odpracovaný žalobcom, potvrdzuje jeho reálne odpracované hodiny, a teda neopodstatnenosť námietky žalovaného. Údaje zo softwaru SAP, t.j. údaje z dochádzkového systému používaného zamestnávateľom žalobcu, žalovaný zavádzajúco označuje len za „tabuľky priložené k žalobe“ a to napriek tomu, že práve na základe týchto údajov z predmetného softwaru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac jeho služobný príjem. Žalobca zdôraznil, že nárok oprel o ustanovenie § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka z toho dôvodu, že v Slovenskej republike absentuje osobitná právna úprava, ktorá by im umožňovala v okolnostiach prípadu presne vypočítať výšku svojho nároku.

21. Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody Súdny dvor žalobca poukázal opätovne na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C 429/09, M. O., v ktorom sa konštatuje: „Smernica 2003/88 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva Únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity jednak určito, či škoda vzniknutá pracovníkovi, ako je M. O. vo veci samej v dôsledku porušenia právnej normy Únie musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady“.

22. Žalobca vyjadril nesúhlas s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu spoločnosti. Zdôraznil, že z ustanovenia § 13 ods. 1 OZ vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 OZ nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné nazabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie nárokov a pod. Aj z formulácie § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V súvislosti s námietkou žalovaného ohľadom požadovanej výšky 6.500,- Eur, ktorú považuje za neprimeranú žalobca zdôraznil, že s jeho názorom nemožno súhlasiť, považuje ho za nesprávny ak ho porovnáva s výškou náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov. Poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutie KS BB sp. zn. 17Co 71/2022 z 26.10.2022, bod 24, ktorý k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v skutkovo podobných veciach konštatoval, že vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobré možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov (napr. zásah do osobnosti neoprávnenou kritikou alebo usmrtením člena rodiny a pod.). Žalobca zároveň poukázal na to, že v právoplatne ukončených veciach, v ktorých sa príslušník HaZZ SR domáhal priznania náhrady nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstva vnútra SR za porušenia práva Únie, priznávali nemajetkové ujmy vo výške od 2.500,- Eur do 6.167,21 Eur a poukázal na množstvo takýchto rozhodnutí, ktoré už sú právoplatné medzi nimi napr. rozhodnutia Okresného súdu Košice II sp. zn. 20C/3/2018 potvrdené Krajským súdom v rozsudku KS KE sp. zn. 3Co 229/2019, sp. zn. 11Cpr/12/2017, potvrdené odvolacím súdom KE KE sp. zn. 11Copr 1/2020, Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5C/49/2018 (KS KE sp. zn. 2Co 1/2020), sp. zn. 1C/50/2020 (KS KE sp. zn. 3Co 139/2021), Okresný súd Rožňava sp. zn. 6C/24/2021 (odvolanie nebolo podané) a ďalšie.

23. Uznesením pod sp.zn. 12C/50/2023 130, zo dňa 06.11.2023 súd vyzval žalovaného aby sa vyjadril v zmysle ust. § 167 ods. 4 CSP k vyjadreniu žalobcu, ktoré bolo doručené súdu dňa 29.10.2023.

24. Podaním zo dňa 28.11.2023 sa vyjadril žalovaný a uviedol, že zotrváva na svojich vyjadreniach a tvrdeniach, najmä trvá na svojom výklade pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, konkrétne vo vzťahu k všetkým odvetviam činností, verejných a súkromných v zmysle čl. 2 Smernice 89/392 EHS, založenom na negatívnom vymedzení pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v zmysle čl. 2 ods. 2 vo vzťahu k štátnej

službe príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vykonávajúcich zásahovú činnosť. Trvá na skutočnosti, že dotknuté právne predpisy transponovali čl. 6 smernice 2003/88/ES správne, tak ako to odôvodňuje žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe. Opätovne namietal nedostatok pasívnej vecnej legitimácie.

25. Súd nariadil pojednávanie na deň 20.05.2024, ktoré vykonal za účasti strán sporu a ich zástupcov. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav veci:

26. Výsluchom žalobcu súd zistil, že sa voči žalovanému domáha nároku z titulu nemajetkovej ujmy, na ktorú mu vznikol nárok, pretože žalovaný nedovoleným spôsobom prekračuje pracovný fond času v rámci rozvrhnutia jeho pracovného času u jeho zamestnávateľa, čo je v rozpore s právom Európskej únie a Smernice 2003/88/ES. Žalobca ďalej pri svojom výsluchu uviedol, že je zamestnaný od roku 2003, 1. decembra, odvtedy vykonávam svoju funkciu ako hasič – záchranár a od 2014 vykonáva funkciu ako technik – strojník, pracuje v 24-hodinových zmenách, čo sa skladá zo 16 hodín ako pracovne a 8 hodín ako pohotovosť na pracovisku. Pritom mám viac školení, ako tých špecializácii, čo absolvoval doteraz na pracovisku, ale aj mimo pracoviska a v školách a to väčšinou bolo buď po práci a vo voľnom čase, teraz máme už aj to výcvikové stredisko Lešť, čo absolvujeme každý rok, tam sme 4-5 dní podľa toho, že aký to je výcvik a mimo toho ešte máme ako strojníci ešte viac tých výcvikov zahrnuté väčšinou vo voľnom čase. Na otázku, či po tej 24 hodinovej smene má nejaký oddych, kým ide do ďalšej zmeny, žalobca uviedol, že áno, je oddych, po ukončení 24 hodinovej zmeny by sme nemali byť zamestnaní 12 hodín, ako odpočinok by mal trvať. Ale natoľko, že náš stav je taký minimálny na pracovisku, tam sú všelijaké dôvody, odchod do dôchodku aj smrť príslušníka, aj dlhodobé choroby, tak snažia si tie zamestnania tak usporiadať, že nemáme ten oddych po zmene a ideme na školenie. Ale malo by to byť 2 dni po zmene ako voľno po 24 hodinách. Na otázku, či má nejakú špecializáciu ešte okrem toho, že je technik – strojník, žalobca uviedol, že áno, má ešte. Viazač bremien, práca s výškovou technikou, zdravotník, ešte protiplyn to sa používa pri dýchacích prístrojov, keď sa používa, aj na to chodíme na školenia. Na otázku, či školenia sú nariaďované na deň voľna, alebo je to v rámci dňa, kedy má službu, žalobca uviedol, že väčšinou to je na voľný čas, na úkor voľného času, niektoré školenia sú aj v pracovnom čase, ale to je zriedkavo a áno, je to väčšinou vo voľnom čase. Na otázku, koľko je na jeho stanici minimálny stav príslušníkov, žalobca uviedol, že sú 3 zmeny na stanici, mali by sme byť 6 príslušníkov na každej zmene, ale bohužiaľ ako povedal predtým, že je ich veľmi málo. Teraz momentálne sme traja, stále sa dopĺňa z iných zmien naša zmena, aby sme boli, lebo máme tam minimálny stav štyria musíme byť. Snažili sme sa vypýtať uznesenia, že by sme mali povolené traja, ale zatiaľ na to nemáme odpoveď, takže musíme byť štyria. Na otázku, či sa mu stáva, pokiaľ máte tento minimálny stav, že si vie naplánovať nejaké voľno, dovolenku, prípadne, že vás stiahne zamestnávateľ aj napriek tomuto nízkemu počtu do zamestnania aj v deň voľna, žalobca uviedol, že tak dovolenky teraz momentálne už tento rok len vo výnimočných prípadoch, keď si ja zabezpečím svoje miesto, že by niekto slúžil, ale také dlhodobé dovolenky nie, nemôžeme plánovať, dúfame, že sa to zlepší a zoberú príslušníkov a doplnia stavy, ale s tým zvolávaním to musíme, lebo keď treba tak volajú a musíme prísť do roboty aj vo voľnom čase. Na otázku, či považuje odpočinok, ktorý by mali mať, ak ho má za dostatočný, žalobca uviedol, že tak ako to teraz u nás je, nie je dostatočný. Kým som bol ešte trošku mladší, tak áno, to nevadilo tak, ale teraz časom, vždy je nejaké zamestnanie zabezpečené pre nás vo voľnom čase, tak nie je to dostačujúce. Na otázku, či toto rozvrhnutie jeho pracovného času, ktoré má teraz, že zmena, 2 dni voľno, zmena, vplýva nejako na jeho rodinný, súkromný život, žalobca uviedol, že áno, je ženatý šťastne, manželka, dve deti, dve dcérky. Jedna má 21 rokov, ona chodí na vysokú školu a druhá je 18 ročná, ona tiež teraz dokončuje strednú školu v P. a bohužiaľ ona mala zdravotné problémy také dlhodobé, čo sme museli riešiť tak, že zabezpečiť jej lekárske vyšetrenia, proste museli sme s ňou stále chodiť za doktormi, za lekármi a to sa riešilo tak, že buď sme ten termín čo sme dostali na vyšetrenia, to sme museli buď odkladať alebo vymeniť, alebo ja som musel v robote zabezpečiť namiesto mňa niekoho, aby som mohol, lebo bohužiaľ vodičák mám len ja a teraz už má aj väčšia dcéra, už urobila vodičský a dosť dlhodobé to bolo. Chvála Bohu teraz už sa to upokojuje, ale celý minulý rok to bolo z roboty k doktorom, keď som mal voľno, ale aj také nedorozumenia aj s manželkou, že prečo nemôžem, musel som jej to stále vysvetľovať, ale ja za to nemôžem som povedal. Tak pochopila ako pochopila, už sa to trošku upokojuje. Bývame v rodinnom dome, aj moja mama býva, otec nežije, ona má 81 rokov, ešte sa sama o seba postará, ale mala operácie aj choroby, čo jej prekážali v tom, aby bola sama. Teraz má po operácii oboch očí aj viac tých stareckých problémov čo má, tak musíme to riešiť tak, že beriem k doktorom na vyšetrenia, takže musím tam byť, mal by som tam byť keď treba, aby som bol prítomný a použiteľný tak povediac. Ale väčšinou sa musíme tak prispôsobiť k veciam, aby to bolo dobre. Takže to ide na úkor toho voľna. Na otázku v súvislosti s jeho dcérou, či z dlhodobého hľadiska, je to také, že v podstate ten stav sa zlepšil alebo za posledné tri roky, keď zoberie od podania žaloby ten stav nebol

vyhovujúci, žalobca uviedol, že ten stav chvála Bohu teraz už môžem povedať, nechcem to zakríknuť, ale môžem povedať, že to už je na dobrej ceste. Ona na základnej škole bola šikanovaná. My sme si to nie že nevšimli, ja som si to všimol, ale ja som tak vyrastal, že proste to som nezažil. A ja som si nevedel predstaviť, že v tejto dobe, že sa to môže stať a v takom kolektíve, kde ona bola. A potom to išlo v 4. ročníku, v 5. ročníku, v 6. ročníku už to bolo také zlé, že ona proste nevedela ani jesť a stále sa sťažovala na tráviace problémy, ona mala 29 kg a pritom mala výšku svoju na tú šiestačku. Takže sme to potom riešili, nie už potom, ale začali sme to riešiť s tými detskými psychiatrami, psychologičkami, s doktormi, aj s gastro strany a všade sme dostali odpoveď, že to je tá predošlá šikana, psychicky ako keby bola nie týraná, ale na psychiku jej to išlo, tak bola aj v nemocnici dlhodobo 3 mesiace, 4 mesiace vkuse, to ešte 3 roky dozadu a už ako trošku vyrástla tak už sa to začalo zlepšovať. Aj teraz chodíme k psychologičkám, aj k psychiatričke v P., ale už je šikovná, proste už je ako má byť. Aj učenie je teraz už super, vynikajúce. A druhá dcéra je už samostatná, chce byť učiteľka, chce pokračovať po babke, aj sestra je učiteľka, aj mamka, aj otec môj bol učiteľom. Na otázku, ako manželka znáša rozvrhnutie jeho zmien a že je skoro vždy v práci. Žalobca uviedol, ž e nezhody neboli medzi nami, že manžel manželka, ale kvôli času, že som nemal možnosť. Lebo žena vybavuje tie vyšetrenia, aj čo treba, ja som to nechal na ňu. A ona to skúša tak vybaviť, že keď som doma, keď mám voľno, tak aby som mohol. Ale nie vždy sa to dá, takže neboli to také spory medzi nami, len niekedy hej, že „Ja som to objednala na ten dátum.“ a nemôžem. Ako teraz máme, že máme 27. vyšetrenie už rok objednané a nemôžeme ísť, lebo musím do roboty. Takže buď to posunieme, ale ešte dcéru nechcem pustiť na aute samú, nemá tú prax na to, že by išla do Košíc a ešte tak veľmi nejazdí. Na otázku vo vzťahu k rodičom, ako spomínal, že mu žije už len mama, nejakú starostlivosť vzhľadom k jej veku a zdravotným problémom či zabezpečuje, žalobca uviedol, že starostlivosť už potrebuje, ja som si to všimol už rok dozadu, že už nie je taká aká bola predtým, samozrejme, ako prišli tie choroby, tie operácie, potrebovala viac, aj so stravou myslím, aj v domácnosti. Ona sa snaží, mám pomôcť, ale ja to už vidím. Na otázku, či okrem práce a povinností doma, mu ostáva čas na nejaké také osobné voľno, na koníčky, hobby, stretnúť sa s priateľmi, teda kde by ste nejako zregenerovali možno fyzicky, psychicky, žalobca uviedol, že čas veľmi málo ostáva, snaží sa človek nájsť si ten čas, aj využívam každé voľno, keď sa dá, ale toto obdobie aj predošlé, to veľmi málo. Na otázku, či sa u neho vyskytli nejaké zdravotné problémy v súvislosti s výkonom jeho práce, žalobca uviedol, že vážnejšie kvôli výkonu nie. Na otázku, či by súhlasil s preradením na služby s rovnomerne rozvrhnutým pracovným časom, teda na denné zmeny, žalobca uviedol, že áno, na 8 hodín. Na otázku, či upozornil, zamestnávateľa, že mu prekáža tento stav, že m aj tie vyšetrenia, musíte tam chodiť, či mu vychádza v ústrety, alebo nevychádza, žalobca uviedol, že priamo zamestnávateľa neupozornil. Na otázku, či upozornil nejakého vedúceho zmeny, alebo priamo nadriadeného, žalobca uviedol, že áno, vždy keď sa rieši taká situácia, tak moji nadriadení o tom vedia, lebo my sme ako rodina tak povediac a vždy ich informujem o tých veciach. Na otázku, či sa stáva často, že ho stiahnu do práce z voľna, žalobca uviedol, že väčšinou v lete, nehovorím, že každý týždeň, ale stáva sa. Na otázku, či vykonával nejakú inú zárobkovú činnosť počas pracovnej činnosti, žalobca uviedol, že chodil na brigády minulý rok. Na otázku, či využíval k týmto brigádam aj školenia, ktoré mu zabezpečuje hasičský zbor, alebo to bolo úplne mimo tejto práce, žalobca uviedol, že tak nebolo mimo. Bolo to na železnici, aj to musíte brať tak, že sme sa dohodli, keď mám voľno a čas, tak idem, ale už ani tam nechodím, ani ma nevolajú, lebo to sa nedá. Keby to bolo tak, že voľno, voľno po zmene, tak áno, ale už nie, už asi veľmi dlho.

27. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní súdu uviedol, že zotrvávajú na podanej žalobe v celom rozsahu, ako aj na všetkých písomných podaniach, ktoré boli zo strany žalobcu doručené, tak konajúcemu súdu, ako aj žalovanej strane. Navrhujú, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Čo sa týka skutkových tvrdení a právneho posúdenia veci v celom rozsahu odkazujú na podanú žalobu, ako aj na písomné podania, ktoré boli zo strany žalobcu doručené, tak konajúcemu súdu, ako aj žalovanej strane.

28. Poverená zástupkyňa žalovaného na pojednávaní súdu uviedla, že taktiež sa pridržiava ich vyjadrenia k žalobe, ako aj vyjadrenia k vyjadreniu. Predložené dôkazy žalobcom z dochádzkového výpisu SAP nespochybňujú, avšak tu by poukázala na stranu 12 a nasledujúce ich vyjadrenia, kde si dali prepočítať tieto Krajským riaditeľskom na základe referenčných období a v prípade tohto konkrétneho žalobcu, teda po tomto prepočte nevyplýva ani v jednom tom referenčnom období porušenie, že všetky boli po tých 48 hodín, tak na to by ešte chcela poukázať a ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemajú.

29. K vyjadreniu poverenej zástupkyne žalovaného sa vyjadril právny zástupca žalobcu a uviedol, že žalovaný prerátava referenčné obdobie na obdobie 6tich mesiacov a zároveň uviedol, že s týmto za stranu žalobcu nesúhlasíme. Žalovaný vychádza z toho, hlavne teda z čl. 19 Smernice 2003/88 ES a z § 86 ods. 1 Zákona 315/2001 Zb. o hasičskom a záchrannom zbore. K tomu uviedol, že ust. § 86 ods. 1 Zákona 315/2001 Zb. upravuje tzv. nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, z tohto ustanovenia ako ani z dostupnej dôvodovej správy nevyplýva, že by úmysel zákonodarcu bol, aby sa toto ustanovenie považovalo za tzv. referenčné obdobie, tak ako to má na mysli Smernica. Zákon č. 315/2001 Zb. tzv. referenčné obdobia vôbec nespomína, s takýmto problémom nepracuje a teda ich ani neupravuje. Poviem tzv. referenčné obdobie potrebné na výpočet týždenného priemerného pracovného času ako je obdobie, v ktorom je služobný čas nerovno rozvrhnutý, sú dva samostatné pojmy s rozdielnou úpravou, aj s dôsledkom z nich vyplývajúci. Je na mieste uviesť, že až Zákonom č. 82/2009 Zb. došlo k zmene ust. § 86 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore z ročného obdobia na 4 mesačné a Zákonom č. 400/2011 Zb. účinným od 01.01.2012, došlo k zmene zo 4 mesačného obdobia na 6 mesačné, to je nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času, pritom Smernica 2003/88 ES je účinná od 2. augusta 2004. Ako vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu je nesporné, že žalovaný sa snaží zhodou 6 mesačných období, teda medzi zhodou tzv. referenčnom období podľa Smernice a zhodou v 6 mesačnom období pre nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času presvedčiť súd o tom, že doba nerovnomerného rozhodnutia pracovného času je zhodná s referenčným obdobím, resp. je zároveň referenčným obdobím. Uvedené však vyvracia samotná úprava § 86 ods. 1 Zákona 315, ako aj jej časové zmeny. Vzhľadom na netransponované ustanovenia Smernice vyplývajú z tzv. referenčné obdobie do Právneho poriadku SR, najmä do Zákona 315/2001 Zb., bude pre tzv. referenčné obdobie platiť úniová úprava, ktorá má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou, čiže máme za to, že dĺžka referenčného obdobia sú 4 mesiace. Konkrétne u žalobcu by som rád uviedol, že u 4 mesačných referenčných obdobiach od podania žaloby, tzn. u žalobcu v troch 4 mesačných referenčných obdobiach, došlo u neho k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času a to je v referenčnom období mesiaca december roku 2020 až marec 2021, kedy to bolo 50,18 hodiny, teda podľa toho číselného prepočtu, v roku 2022 to bolo od 4 mesiaca po 7 mesiac 50,95 hodiny a od 12 mesiaca roku 2022 do 3 mesiaca roku 2023 to bolo 48,28 hodiny. To je v rámci období tzv., ktoré boli rátané od podania žaloby v rámci tzv. kĺzavého referenčného obdobia, ktoré zahŕňa obdobie medzi dvoma pevnými referenčnými obdobiami, ktoré sa vlastne prelínajú z jedného pevného do druhého, to bolo vlastne až v piatich obdobiach. Od roku 2020 v 10 mesiaci do 1 mesiaca roku 2021 to bolo 48,49 hodiny, v 11 mesiaci roku 2020 až po 2 mesiac v roku 2021 to bolo 49,30 hodiny, v roku 2022 od 2 mesiaca po 5 mesiac to bolo 51,61 hodiny, od 3 mesiaca po 6 mesiac v roku 2022 to bolo 51,62 hodiny a v 6 mesiaci až 9 mesiaci roku 2022 to bolo 48,06 hodiny. Nestotožňujeme sa s argumentáciou žalovaného o tom, že by teda u žalobcu nedošlo k prekročeniu. Dá sa na to poukázať, že aj výpočet, ktorý vlastne vecný gestor doručil alebo ktorý vám vecný gestor vypracoval, nie je správny a to z dôvodu napríklad toho, že by pri napríklad rekondičných pobytoch, tieto rekondičné pobyty žalovaný uvádza, že je odpracovaný pracovný čas v zmysle Smernice nula, tieto dni ale zarátava do celkových dní k počtu v mesiaci, ale keď pozrieme § 97 Zákona o hasičskom zbore, tieto rekondičné pobyty sa majú rátať ako pracovný čas. Je to § 97, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje účasť na rekondičnom pobyte. Takže vlastne čas tento, napr. má byť zarátaný a teda majú byť zarátané aj dni, v ktorých sa tento rekondičný pobyt vykonáva, pretože tento je vykonávaný mimo pracoviska žalobcu a je vykonávaný teda na inom mieste, kde žalobca z neho nemôže odísť fyzicky. Ale žalovaný mu to ráta ako nulu, dni pri tom zaráta, čo vedie k absurdnej situácii, že v podstate ako keby mal žalobca absenciu. Pretože deň zarátaný má do celkového prepočtu, ale hodiny nie. Mala by nastať len taká situácia. Buď zarátam hodiny a zarátam aj deň, aby sa to dalo správne vypočítať, alebo nezarátam hodiny, ale nemôžem zarátať ani tieto dni, aby v rámci tohto výpočtu boli tieto dni neutrálne alebo sa nezapočítavali. Takže takéto anomálie vlastne vecný gestor predkladá a preto ten výpočet nie je správny. A to sa týka aj napríklad dodatkovej dovolenky, jediné na čom sa zhodneme je riadna dovolenka alebo napríklad služobné voľno, iné voľná, ktoré sú spojené, ktoré vlastne vecný gestor označuje za tzv. sociálne výhody, ale nie sú to sociálne výhody, sú to veci, ktoré prináležia žalobcovi v zmysle Zákona o hasičskom zbore. Takže práve preto tento prepočet vlastne od vecného gestora nie je správny a vlastne je tendenčne nastavený tak, aby v podstate ten počet tých hodín bol nesprávny. Dokonca počet hodín prerátavaný na dni je robený tak, že napr. počet hodín, ktoré majú byť odrátané, napr. za dodatkovú dovolenku, dovolenku vo sviatok, napr. odrátaný síce nie je, teda je, ale deň odrátaný nie je. Poviem to na príklade alebo na tom rekondičnom pobyte, rekondičný trvá dajme tomu 14 dní alebo je to 18 dní. Tých 18 dní v podstate je zarátaných v mesiaci, čiže na mesiac sa zoberie, ak je 31 dní, 31 dní, ale vlastne z tých 18 dní je zarátaných do tých 31 dní, čiže prepočet je robený na 31 dní, ale hodiny tam zarátané nie sú. Takže to je taká anomália, tým pádom ten prepočet nemôže byť správny. Ešte keď navyše podľa

Zákona o hasičskom zbore tá účasť na jej rekondičnom pobyte sa má považovať za služobný čas. Čiže my to rátame teda tak, aj tie prepočty boli robené tak, že naozaj tento čas je zarátavaný ako služobný čas a tieto hodiny nie sú odrátavané a práve preto aj v našom vyjadrení k vyjadreniu k žalobe zo strany žalovaného sme dali taký mesačný prehľad, v rámci jednotlivých mesiacov prepočet toho týždenného pracovného času, kde vlastne tento je len spriemerovaný s tým, čo som tu vlastne teraz pred chvíľočkou povedal v rámci tých 4 mesačných referenčných období. Napriek tomu, ak by teda napríklad sa súd nestotožnil, že by nemalo ísť 4 mesačné referenčné obdobie, stále vieme povedať, že aj v rámci 6 mesačného referenčného obdobia od mesiaca august z roku 2020 do 1 mesiaca roku 2021 bol priemer 48,71 hodiny, od 2 mesiaca roku 2022 do 7 mesiaca roku 2022 to bolo 51,73 hodiny a od 3 mesiaca v rámci kĺzavého obdobia po 8 mesiac roku 2022, napr. 48,78. Čiže ak by sme pristúpili na argumentáciu, s ktorou nesúhlasíme, že o tých referenčných obdobiach, že majú byť 6 mesačné, aj tam vychádza v podstate ten prepočet. Takže naozaj k prekročeniu u žalobcu došlo.

30. Po vypočutí strán sporu v súlade s § 181 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd vyslovil predbežné právne posúdenie a konštatoval okrem iného, že nárok žalobcu je nesporný ale jeho výška nie je dostatočne preukázaná a odôvodnená tak, aby boli naplnené požadované kritéria jeho primeranosti, rovnocennosti a efektívnosti. Zároveň súd uviedol, že žalobca by mal v konaní svoj nárok viac odôvodniť, poukázať na také konkrétnosti a špecifiká, ktoré sú odzrkadlením zníženia kvality jeho súkromného života tak, aby bola táto výška obhájiteľná.
31. Právny zástupca žalobcu ani splnomocnená zástupkyňa žalovaného nevyužili svoje právo vyjadriť sa k predbežnému právnemu posúdeniu veci. Zároveň súdu uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania.
32. Po prevedení dokazovania súd právne uzatvára:
33. Podľa článku 7, druhá, tretia veta Ústavy Slovenskej republiky právne záväzný akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu sa vykoná zákonom alebo Nariadením vlády podľa článku 120 ods. 5.
34. Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy SR sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní Ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 a 5 a zákonom.
35. Podľa § 3 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú, nerozhodujú iné orgány.
36. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.
37. Z článku 1 bod 2 Smernice vyplýva: a) minimálna doba denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a minimálny týždenný pracovný čas; b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.
38. Článok 1 bod 3 Smernice konštatuje, že sa vzťahuje na všetky odvetvia, činnosti verejné a súkromné v zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto Smernice.
39. Podľa článku 2 ods. 1 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.
40. Podľa článku 6 písm. b) Smernice členské štáty prijmú opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátanie nadčasov neprekročí 48 hodín.
41. Podľa článku 16 písm. b) Smernice členské štáty môžu stanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace.
42. Štátnu službu a právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkom Hasičského a záchranného zboru a príslušníkov Horskej záchrannej služby upravuje z.č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v platnom znení (ďalej len „zákon“).
43. Podľa § 85 ods. 1 z.č. 315/2001 Z.z. služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.
44. Podľa § 85 ods. 2 cit. zák. služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.
45. Podľa § 86 ods. 1, 2 cit. zák. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného dňa v jednotlivých služobných dňoch vyššia

ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.
46. Podľa § 91 ods. 1 cit. zák. štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.
47. Podľa § 91 ods. 3 cit. zák. v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.
48. Podľa § 92 ods. 1 cit. zák. služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.
49. Podľa § 97 ods. 1 písm. h) cit. zák. ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu za sviatok.
50. Podľa § 11 z.č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia svojho mena a prejavu osobnej povahy.
51. Podľa § 13 ods. 1, 2, 3 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. (2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. (3) Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
52. Podľa § 19 písm. b) CSP popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode (b) nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.
53. V súvislosti s námietkou žalovaného, že Okresný súd Trebišov nie je miestne príslušný na toto konanie súd udáva, že žalobca si podľa § 19 písm. b) CSP mohol popri všeobecnom súde žalovaného (§ 17 CSP) vybrať aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Škoda žalobcovi vznikla v mieste výkonu jeho štátnej služby v Trebišove, preto námietka žalovaného nie je namieste.
54. Súd sa musel vysporiadať aj s námietkou pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v tomto konaní a konštatuje, že bola nedôvodná. Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody ako aj premlčanie práva na náhradu škody stanovenej vnútroštátnymi predpismi musia byť v súlade s princípom ekvivalencie (rovnocennosti a efektivity).
55. Pokiaľ v prejednávanom prípade pre danú oblasť zodpovednosti štátu neexistuje špeciálne vnútroštátna právna úprava na mieste je využitie právnej úpravy, ktorá svojim obsahom a účelom je najbližšia v zmysle zásad analógie iuris, analógie legis rešpektujúc princípy únioného práva. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky síce pozná z.č. 514/2003 Z.z., ktorý upravuje otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, táto je však daná iba vtedy, ak existuje nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup v príčinnej súvislosti, s ktorým vznikla tvrdená škoda. Sporná vec sa však týka porušenia práva Únie, teda nejde o naplnenie zákonných predpokladov aplikácie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa citovaného zákona č. 514/2003 Z.z.
56. Nič nebráni tomu, aby pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Súčasne Slovenská republika je garantom právnej úpravy vykonávanej zákonom č. 315/2001 Z.z. V prejednávanom prípade ide o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán za porušenie práva únie sa dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal mať povinnosť štátu podľa vnútroštátnych noriem škodu nahradiť. Napokon pasívna legitimácia žalovanej vyplýva z už spomínaného rozsudku Súdneho dvora EÚ sp. zn. C 429/09, z ktorého vyplýva, že zodpovedným subjektom za porušenie práva Únie, ktoré vedie k vzniku škody spôsobenej jednotlivcom je štát, v ktorom takéto porušenie práva Únie nastalo, bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade túto povinnosť nahradiť.
57. K tvrdeniu žalovaného, že žiadne ustanovenie z. č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so Smernicou 2003/88/ES a v tejto súvislosti dôraz na rozdiel medzi pojmami prebratie

Smernice aplikácia Smernice a tiež k tvrdeniu, že Smernica sa na služobný pomer príslušníkov HaZZ a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje, súd udáva nasledovne: Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu na priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti ako je činnosť hasičov hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ide teda o pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. V cit. článku takto uložená povinnosť členskému štátu v sebe zahŕňa na strane druhej nárok každého pracovníka na to, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, pričom ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nemôžu jednoznačne určiť tak, že uplatnenie tohto nároku každého pracovníka by viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzili.

58. Čl. 1 ods. 3 Smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia, činnosti, verejné i súkromné, pri tom výslovne odkazuje na čl. 2 Smernice 89/391/EHS. Citovaná smernica podáva výklad v rozsahu svojej pôsobnosti nielen v pozitívnom zmysle, ale aj v negatívnom slova zmysle, keď stanovuje výnimku rozsahu svojej pôsobnosti. Smernica sa nevzťahuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napr. v oblasti služieb civilnej ochrany. Z cieľa predmetnej Smernice, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci a tiež z jeho znenia čl. 2 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 prvého odseku (zakotvujúceho výnimku rozsahu pôsobnosti Smernice) vyplýva, že rozsah pôsobnosti tejto Smernice je nutné chápať širšie a súčasne výnimku spôsobnosti je potrebné vykladať zužujúco. Navyše čl. 2 ods. 2 prvý pod odsek Smernice nevylučuje z tejto pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len určité ostatné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto Smernice. Uvedené je potrebné vykladať spôsobom, že rozsah pôsobnosti Smernice sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje Smernice členských štátov chrániť. Upravená výnimka rozsahu pôsobnosti Smernice má za úlohu zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku v prípade, že nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu napr. katastrofa pre zásahové a záchranné tímy. Uvedené sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej, obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Aj keď nemožno pochybovať o tom, že by služba žalobcu popri plnení úloh pri zdolávaní požiarov zahrňovala tiež úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu, v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Služba žalobcu sa teda nevyznačuje žiadnymi okolnosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem. Spoločenstvo v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa na to nevzťahuje vylúčenie pôsobnosti, ktoré vyplýva z čl. 2 ods. 2 prvého po odseku Smernice 89/391/EHS, naopak na službu u žalobcu sa predmetná Smernica použije v plnom rozsahu.

59. K takému istému záveru dospel v rozhodnutí ESD vo veci C-52/04, G. H. O. C., podľa ktorého čl. 2 Smernice 89/391/EHS a čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, akou je verejná služba o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže čl. 2 bod 2 Smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný čas vzťahujúcej sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej vážnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúcich zabezpečeniu riadneho fungovaniu služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových záchranných zložiek. Súdny dvor aj v tomto uznesení dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky uvedenej v čl. 2 ods. 2 prvého pod odseku Smernice 89/391/EHS bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti zdravia, tiež verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností, napr. v prípade katastrofy, pre ktoré je charakteristická najmä skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť alebo zdravie a ktoré vzhľadom na ich povahu nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek.

60. Kritérium, ktoré používa zákonodarstvo Spoločenstva na určenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviam činností, ktoré sú uvedené v čl. 2 ods. 2 prvého pododseku tejto Smernice, ktorými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia, civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami

v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej Smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to, že uvedené činnosti sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností patria do pôsobnosti Smernice 89/391/EHS. Z toho teda vyplýva, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

61. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú žalobca vykonával, je výkonom štátnej služby nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. § 122 z.č. 315/2001 Z.z. potom upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, takéto vykonanie štátnej služby je štátnou službou nadčas (ods. 2) a § 91 ods. 1 cit. zák. uvádza, že „štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2“. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zákona o Hasičskom zbore vyslovene uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho ods. 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov) za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 § 103 v spojení s § 122 ods. 1 z.č. 315/2001 Z.z.). V konaní pritom nebolo sporné, že žalobca v pozorovanom období, po zohľadnení služobného pracovného času a nariadenej služobnej pohotovosti pracoval nad rámec 48 hodinového pracovného týždenného času určeného čl. 6 písm. b) Smernice, čím dochádzalo k porušeniu práva Únie a toto porušenie je dostatočné závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry ESD totiž jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pracovnej službe, počas ktorej je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek pochybnosti o tom, že žalobca pracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice a že medzi porušením čl. 6 písm. b) Smernice a ujmov, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času na ktorý by mal žalobca nárok (ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný) a ktorý by mohol využiť podľa vlastnej vôle, existuje príčinná súvislosť.

62. Podmienky uplatnenia nároku na náhradu škody v danom prípade sú dané v zmysle judikatúry ESD, rozsudok C 429/09, G. Fuß, podľa ktorého poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky, a to: 1. že cieľom porušenej právnej úpravy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2. existencie škody; 3.priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom, ktorých naplnením sa súd aj v tomto konaní zaoberal.

63. Vo vzťahu naplnenia prvej podmienky je možné konštatovať, že táto je v prejednávanom prípade splnená, pretože čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré súčasne nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré na strane druhej priznáva jednotlivcom právo, ktorého sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnym súdom.

64. Podmienka dostatočne závažného porušenia Únie zahŕňa v sebe zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, v ktorej súvislosti má byť zohľadnený predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti.

65. V tejto súvislosti možno poukázať tiež na rozsudok Súdneho dvora C 303/98 ako aj uznesenie vo veci C 241/99 a rozsudok vo veci C 151/02, z ktorých vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pracovnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pracovného času v zmysle Smernice 2003/88/ES, a teda že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave ustanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobie pracovnej pohotovosti a pracovnej služby, prekročiť maximálnu týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) tejto Smernice. Okrem toho Súdny dvor v rozsudku C 397/01 až 403/01 vo veci G. potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa obdoby pracovnej pohotovosti, ktorú odpracovali pracovníci spadajúci do oblastí civilnej obrany. Nakoľko Súdny dvor navyše zastáva názor, že táto otázka súvisiaca s pojmom pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na už spomínanú judikatúru uznesenie G. H. O. C., v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, tak že čl. 6 písm. b) tejto Smernice v zásade bráni

prekročeniu 48 hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.
66. Súd konštatuje, že nedodržaním maximálne povoleného limitu týždenného pracovného času bol žalobca ukrátený v majetkovej sfére o časť odpočinku, ktorú mohol stráviť s blízkymi, počas ktorého mohol fyzicky a psychicky regenerovať a načerpať nové sily v súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva. Súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do jeho osobnostných práv podľa § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka berúc do úvahy pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z rozhodovacej praxe súdov.
67. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti ako to tvrdí žalovaný, ale môže ísť aj o iné závažné následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.
68. Žalobca svoj nárok spájal s porušením nároku na odpočinok, a preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj závery normotvorcu Smernice 89/391/EHS a tiež Smernice 2003/88/ES. Uvedené Smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania. Ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorých cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci zamestnanci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.
69. Žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom únie prišiel o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, k fyzickej aj psychickej relaxácii. Nedodržaním čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného a rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl. Len samotné konštatovanie porušenie práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy (rozsudok KS KE sp. zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19.11.2020). Bolo na žalobcovi aké právne prostriedky ochrany osobnosti použije, či mu bude postačovať konštatovanie porušenia jeho práv alebo sa bude domáhať stanovenia dostatočného náhradného voľna alebo náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V podanej žalobe mal súd za jednoznačne preukázané, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 6.000,- Eur.
70. Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Náhrada nemajetkovej ujmy poskytuje najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je právo na súkromie aj rodinný život. Posúdenie výšky nemajetkovej ujmy je závislé od úvahy súdu. Súd vo svojom rozhodnutí musí uviesť dôvody, pre ktoré bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v konkrétnej výške. I keď výška nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvania alebo dosah a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

71. Súd konštatuje, že za skutkových okolností prejednávaného prípadu na strane žalobcu skutočne došlo k porušeniu jeho základného osobnostného práva - práva na ochranu zdravia spočívajúceho predovšetkým v porušení práva na regeneráciu a na primeranú dobu odpočinku.
72. Pokiaľ vychádzame z povahy porušeného práva a z okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, žalovaný ako členský štát únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore, ktorá umožňuje zamestnávateľovi resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, preto je v posudzovanej veci možno konštatovať, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu a či žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie sú na mieste, vzhľadom na zodpovednostný subjekt, ktorým je štát. Vzhľadom na tieto špecifiká rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou súdna prax rozumie predovšetkým ospravedlnenie, resp. odvolanie defamujúcich výrokov a pod. Všetky spomínané občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré súd vylúčil ako možné prostriedky predstavujú prípad, kedy súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť z titulu uplatneného nároku požadované finančné zadosťučinenie. Podľa názoru súdu už samotná existencia zásahu do konštatovaných osobnostných práv žalobcu a jeho trvanie odôvodňuje požadovanie nemajetkovej ujmy v peniazoch ako účinný prostriedok ochrany osobnostných práv.
73. Citované ustanovenia § 11 a § 13 OZ ako ani žiadne iné nepodávajú definíciu nemajetkovej ujmy a jej určenie čo do výšky je závislé na úvahe súdu. Nemajetková ujma sa prejavuje v ťažko definovateľnej sfére vnímania ťažkostí, nepohodlia, stresu a iných nežiadúcich účinkov spojených so zásahom do základných ľudských hodnôt. Aj keď nemajetková ujma je škoda morálna, ideálna i materiálna prináleží za ňu poškodenému peňažná (materiálna satisfakcia). Preto pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v rámci voľnej úvahy východiskom bude jej primeranosť. Náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť taká náhrada, ani neprimerane vysoká (rozsudok KS KE sp. zn. 6Co/163/2021 zo dňa 14.04.2022).
74. Súd zistil, že žalobca skutočne vykonával náročnú prácu v žalovanom období nadčas povolený právom Únie, ktorá vyžadovala, aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi. Tým dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemohol venovať rodine v rozsahu, v akom by chcel ale najmä nemohol so svojim časom voľne nakladať, nemohol sa venovať svojim záľubám. Problémy spojené s náročnou prácou u žalobcu nastali aj v súvislosti s jeho dcérou, ktorá potrebovala častú ambulantnú zdravotnú starostlivosť, pričom žalobca ju nemohol pravidelne voziť na tieto lekárske vyšetrenia, tak ako bola na ne objednaná. Pre nedostatok času nemohol oddychovať, hoci relax bol vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Právo na odpočinok bol u žalobcu permanentne na to niekoľko rokov porušené, napriek tomu že plnil spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadovali aj nasadenie vlastného života. Súd považuje jeho pracovné zaradenie za vysoko zodpovednú, rizikovú a fyzicky aj psychicky náročnú. Pri stanovení náhrady za zásahy žalovanej do nemajetkovej sféry žalobcu - práva na odpočinok, súkromie a rodinný život súd prihliadal na kritéria uvedené v bode 95 rozsudku C 429/09 M. O. a na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto (dostatočne závažným) zásahom vznikla, na následky takým zásahom vyvolané, okolnosti zásahu a v neposlednom rade aj na nárok nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 OZ (rozsudok OS Spišská Nová Ves sp. zn. 5Co/49/2018, rozsudok OS Trebišov sp. zn. 10C/16/2021 a pod.).
75. Na základe dôvodov vyššie uvedených súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na primeranú finančnú náhradu vo výške 2.500,- Eur, nakoľko porušením práva únie bolo skutočne do jeho osobnostnej sféry zasiahnuté. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol, lebo žalobca nepreukázal, že by tento zásah sa negatívne odrazil na jeho zdravotnom stave, resp. že by pre tento zásah nemohol plnohodnotne zabezpečiť starostlivosť napr. o zdravotne postihnutého alebo duševne narušeného člena rodiny alebo imobilného starého rodinného príslušníka rodiny čo by snáď odôvodňovalo priznanie vyššie nemajetkovej ujmy ale nakoľko súd v konaní nezistil žiadne mimoriadne dôvody na strane žalobcu, bol toho názoru, že priznaná nemajetková ujma je postačujúca a je aj v súlade s rozhodovacou praxou súdov v podobných veciach za uplynulé obdobie, a tak žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (rozhodnutia KS KE sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 1CoPr/8/2019, 5Co/163/2021).
76. Podľa § 255 ods. CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
77. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez nároku návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

78. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.
79. Súd priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, a to v súlade s čl. 4 ods. 2 základných princípov CSP ako aj podľa § 255 CSP, pretože výška nároku priznaná žalobcovi závisela od voľnej úvahy súdu. CSP na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nemá výslovné ustanovenie, ktorým by uvažoval o priznaní plnej náhrady trov konania v prípadoch iba čiastočného úspechu jednej zo strán sporu z dôvodu, že rozhodnutie o výške plnenia závisí od voľnej úvahy súdu. V praxi však existuje veľa sporo, z povahy ktorých vyplýva, že konkrétna výška plnenia je závislá od úvahy súdu. Medzi takéto spory patrí konanie o náhradu nemajetkovej ujmy, ako je tomu v danom prípade. Žiadna zo strán sporu nemôže znášať procesné následky za to, že jeho nárok na peňažné plnenia bol priznaný iba čiastočne ak to záviselo od voľnej úvahy súdu, ako tomu bolo aj v tomto prípade, preto súd žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania aj keď v časti jeho žalobu zamietol. V tejto súvislosti súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 475/2018 z 4.2.2021).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Trebišov v 3 vyhotoveniach.
V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363 ods. 1 CSP).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že (§ 365 ods. 1 CSP)
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Podľa § 356 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.